قره باش تجویدی

معلوم اوله كه اكثر اشخاصك دیشلری اوتوز ایكی
اولدیغی اجلدن بو تصویرده اوتوز ایكی دیش وزرینه
ترتیب اولنمشدر ❁ اما بو دیشلرك اون ایكیسی اوست
چكه ده ❁ واون ایكیسی آلت چكه ده در اوست
چكه ده اولان دیشلردن اوك دیشلرینه ثنیه دیرلر
جمعی ثنایا كلور بو ثنیه لرك آردنده واقع اولان
سیوری دیشلره رباعیه دیرلر ❁ جمعی رباعیات
كلور بو رباعیه لرك آردنده واقع اولان سیوری
دیشلره ناب دیرلر ❁ جمعی انیاب كلور ❁ بو نابلرك
آردنده واقع اولان دیشلره ضرث دیرلر جمعی اضراث
كلور ❁ بو ضرثلردن نابلرك آردنده واقع اولان
دیشلره ضاحك دیرلر ❁ جمعی ضواحك كلور ❁
بو ضاحكلرك آردنده واقع اولان آلتی دیشه
طاحن دیرلر جمعی طواحن كلور ❁ بو طاحنلرك
آردنده واقع اولان دیشلره ناجذ دیرلر ❁ جمعی
نواجذ كلور ❁ آلت چكه ده اولان دیشلرك اسملری
وترتیبلری دخی بویله در ❁ فافهم ❁

معلوم اوله که جمیع
مخارج اعضاء مخصوصه‌دندر
بری حروف مده ایچون
فرض اولنان بوغازدن ابلغه
ویری
اغیز جوفیدر
حلقدن
بونده تصویرده کی
زینبت
اوچ مخرج تحقیق واردر

ویری لسانیدر
بونده دخی تصویرده کی
زینبت وزرده اون مخرج
عمیق واردر
شفه‌در بونده
تصویرده کی ویری دخی
ایکی مخرج زینبت وزرده
عمیق واردر
ویری نوندن مخففات
ایچون فرض اولنان
خیشومدر

بسم الله الرحمن الرحیم

الله تعالی یه حمد و ثنادن و رسولنه ❀ ودخی آلنه
واصحابنه صلاة و سلامدن صکره معلوم اوله که حرف
مد اوچدر ❀ واو یا الف اما واو نه زمان حرف مد اولور
واو ساکن اولسه ماقبلی مضموم اولسه اول زمان حرف مد
اولور ❀ اما یا نه زمان حرف مد اولور ❀ یا ساکن اولسه
ماقبلی مکسور اولسه اول زمان حرف مد اولور اما الف
ایسه دائما ساکن اولوب ماقبلی مفتوح اولمغله جمیع
زمانده حرف مد اولور ❀ اوتینا کبی ❀ ودخی سبب مد
ایکیدر همزه سکون اما همزه حرکه سی اولان الفه دیرلر
اما سکون دیمک یعنی حرکه سی اولمیان حرف دیمکدر

باب مد طبیعی

یعنی حرف مد اولوب سبب مد اولمسه اول زمان مد

طبیعی

تجوید لغتده بر نسنه یی کوزل ایتمکدر وتجوید باب تفعیلدن معناسنه در اصطلاحده وهو اعطاء الحروف حقها من کل صفة ومستحقها [illegible]

صفت عارضه در لازمه در [illegible] معلوم اوله که [illegible] حروف [illegible]

[illegible]

طَبيعى اولور مِثالى تَوّابًا اَبَدًا طٰه و اَلِف لام را نِك
راسى وحاميمك حاسى كبى ❀ اَمّا بونك مرتبه سى
بر اَلِف مِقدارى مدّ اولنمقدر ❀ بر اَلِف مقدارى
ديمك يعنى بر پرمق قالديره جق قدر ديمكدر

باب مدِ متّصل

قچن حرفِ مدّدن صكره سببِ مدّ همزه اولوب ايكيسى
بر كلمه ده واقع اولسه مدِّ متّصل اولور مثالى اِذا جاءَ
اُولٰئِكَ جَىٓءَ سُوٓءَ كبى ❀ مدّ متّصلك مدّى واجبدر ❀
متّفق عليه اولديغيچون ❀ متّفق عليه ديمك يعنى جميع
قرّا مدّ ايندكرى عَلٰى مَراتِبِهِمْ قصر ايتمديكرى ديمكدر اَمّا
بونك مرتبه سى قرائتِ عاصم وروايتِ حفص اوزره
❀ درت اَلِف مقدارى مدّ اولنمقدر ❀

باب مدِ منفصل

قچن حرفِ مدّدن صكره سببِ مدّ همزه اولوب بشقه
بشقه كلمه ده اولسه مدّ منفصل اولور مثالى يٰٓاَيُّهَا
اِنّٓى اَخافُ تُوبُوٓا اِلَى اللّٰهِ كبى ❀ ودخى حرفِ مدّ كاه واو
مقدّره اولور مثالى اَنَّ مالَهُ اَخْلَدَهُ عِنْدَهُٓ اِلّا بِاِذْنِهِ كبى

وكاه ياء مقدره اولور مثالی وما يكذب به الا من علمه
الا نبيا شاء كبی ❀ مد منفصلك مد جائزدر ❀ نيچون
مختلف فيه اولديغيچون ❀ مختلف فيه ديمك يعنی
بعض قرا مد ايتديلر وبعض قصر ايتديلر ديمكدر
وبونك مرتبه سی دخی قراءت عاصم وروايت حفص
اوزره درت الف مقداری مد اولنمقدر ❀

باب مد لازم

فچن حرف مددن صكره سبب مد سكون لازم واقع اولسه
مد لازم اولور سكون لازم نيه ديرلر وقفا وصلا ثابت
اولان سكونه ديرلر ودخی بو مد لازم درت درلودر
بری مد لازم كلمهء مثقلدر مثالی ولا الضالين الحاقة
وتامرونی كبی ❀ وبری مد لازم كلمهء مخففه در ❀ مثالی
الآن كبی ❀ وبری مد لازم حرف مثقلدر مثالی الف لام
ميمك لامی والف لام ميمك لامی والف لام ميم صادك
لامی وطاسين ميمك سينی كبی ❀ وبری مد لازم حرف
مخففدر ❀ مثالی الف ميمك ميمی ❀ والف لام ميم
صادك ميمی وصادی والف لام رانك لامی وحاميمك ميمی

كبی

کبی مد لازمك مدی واجبدر نیچون متفق علیه اولدیغیچون
وبونك مرتبه سی جمیع قرا قتنده درت الف مقداری مد اولنمقدر

باب مد عارض

اگر حرف مددن صکره سبب مد سکون عارض واقع
اولسه مد عارض اولور سکون عارض نه دیرلر وقفاً
ثابت ووصلاً ساقط اولان سکونه دیرلر مثالی یعلمون
یوم الدین نستعین کبی ❁ مد عارضك مدی جائزدر
نیچون مختلف فیه اولدیغیچون ❁ واما بونك مرتبه سی
اولدر که اگر آخری مفتوح اولسه اوچ وجه جائز اولور
طول توسط قصر ❁ واگر مکسور اولسه درت وجه
جائز اولور طول توسط قصر برده روم ❁ واگر مضموم
اولسه یدی وجه جائز اولور طول توسط قصر طول ایله
اشمام توسط ایله اشمام قصر ایله اشمام برده روم
ودخی روم نه دیرلر کیزلو آواز ایله حرکه یی طلب ایتمکه
دیرلر تعریفی الروم طلب الحرکة بصوت خفی
ودخی اشمام نه دیرلر سکوندن صکره طوداقلرین یومغه
دیرلر تعریفی الاشمام انضمام الشفتین بعد السکون

فا چیقار اون ایکنجی مخرج ایکی طوداق آراسیدر
بوندن ترتیب اوزره طوداقلر ایچلری بربرینه قوتلیجه قپانغله
با چیقار صکره بربرینه ایچلرندن برمقدار اوجلرینه یقین
یری بربرینه ضعیفجه قپانغله میم چیقار دخی زیاده
اوجلرینه یقین اولان بربرینه قپانمیه رق ضم ایتمکله
واو چیقار واو با میم اوزره
یا خود غنه چیقار اون بشنجی دخی
مخرج خیشومدر

باب مدّ لين

اگر حرف لين دن صكره سبب مد سكون واقع اولسه مدّ لين اولور اما حرف لين نيه ديرلر واو يا ساكن اولسه ماقبللري مفتوح اولسه اكا ديرلر مثالي والصيف عليه من خوف ولا نوم كبي ❀ مد لينك مدي جائزدر ❀ نچون مختلف فيه اولديغيچون ❀ واما بونك مرتبه سي اولدركه اگر بونده سبب مد سكون لازم اولسه ايكي وجه جائز اولور طول توسط ❀ مثالي كهيعص وحمعسق قول شريفلرنده واقع اولان عين لفظي كبي واگر سكون عارض اولسه مد عارض كبيدركه اوچ يا درت يا ايكي وجه جائز اولور مثالي مقدم ذكر اولنان مثللو كبي

باب تنوين ويا نون ساكن

تنوين ايكي اوستنه وايكي اسره يه وايكي اوتره يه ديرلر ❀ واما نون ساكن جزملي نونه ديرلر ❀

باب اخفا

حرف اخفا اون بش حرفدركه بو بيتك اولكي حرفلريدر
صف ذا ثنا جود شخص قد سما كرما ضع ظالما زد تقى دم

[illegible] عبارتدر [illegible]

[illegible] وبری استعلادر استعلا دیو حرف نطق اولندقده لسان [illegible] دیرلر حرفلری خص ضغط قظ [illegible]

طالبا فتری یعنی تنوین ویا نون ساکن بو اون بش حرفدن
برینه اوغراسه اخفا اولور مثالی غنی کریم وفتح قریب
عن صلاتهم کبی ❀ تعریف الاخفاء حالة بين الاظهار
والادغام عارية عن التشديد مع بقاء الغنة

باب اظهار

حرف اظهار التی حرفدرکه بو اسماء شریفه لرك اولکی
حرفلریدر الله حی خالق عدل غنی هادیا
یعنی تنوین ویا نون ساکن بو التی حرفدن برینه اوغراسه
اظهار اولور مثالی غفور حلیم ❀ من امن من خوف کبی
تعریف الاظهار هو الانفصال تباعدا بين الحرفين

باب اقلاب

حرف اقلاب بادر یعنی تنوین ویا نون ساکن بایه
اوغراسه اقلاب اولور مثالی سمیع بصیر من بعد
لینبذن کبی ❀ تعریف الاقلاب هو قلب النون الساكنة
والتنوين ميما خالصا واخفاؤها عند الباء بغنة
ودخی غنه نیه دیرلر ❀ ککزدن کلن صوته دیرلر
❀ تعریف صوت یخرج عن الخیشوم ❀

وهما ضدان
وبری اطباقدر اطباق دیو حرفك نطقی اولندقده لسان اوست طماغه قپانمغه دیرلر حرفلری صاد ضاد طا ظادر
وبری انفتاحدر انفتاح دیو حرف نطقی اولندقده لسان حنکدن اعلا ایله [illegible]
وبری بیرندن آیرلدقده آرالرندن [illegible] دیرلر

شدت ایله جهر صفتلریدر قلقله دیر غیبت رحسنا عندان قد کان حق به که احد وجد حرفلری بونلردر
اجتمعا عیندر قلقله قلقله بدو ویری مثل زیره سعة من

صوتی غنه یاخود مخرجنده حبس اولنور یاخود مخرجی غنه یکیدر یاخود مخرجی صوت ایله رقله غنه غنه سندن حاصل اولان صوت زائده قوی قلقله ساکنه مجهوریدر حرفلریدر عضو ضعیف دیدیلر قطب جد

باب ادغام مع الغنه

ادغام مع الغنه درت حرفدرکه یمنو حرفلریدر یعنی تنوین ویا نون ساکن بو درت حرفدن برینه اوغراسه ادغام مع الغنه اولور مثالی خیر یره ❀ فضلا من الله ومن یعمل کبی ❀ اما نون ساکن ایله واو ویاخود یا بر کلمه ده واقع اولسه اول زمان اظهار اولور مثالی بنیان قنوان صنوان کبی

باب ادغام

ادغام بلا غنه حرفلری ایکی حرفدرکه لر حرفلریدر یعنی تنوین ویا نون ساکن بو ایکی حرفدن برینه اوغراسه ادغام بلا غنه اولور مثالی غفور رحیم ❀ هدی للمتقین من ربهم کبی

باب ادغام مثلین

ادغام مثلین شول حرفلردرکه ساکن اولوب ینه کندی مثلینه اوغراسه هم ادغام مثلین وهم ادغام مع الغنه اولور مثالی فما ربحت تجارتهم ان اضرب بعصاک او و ونصروا کبی ❀ تعریفی ما اتحد مخرجا وصفة ❀ اما نون ساکن نونه اوغراسه هم ادغام مثلین وهم ادغام مع الغنه اولور ❀ مثالی من نار ومن نعمره کبی

دبو صفیر صفیردر قدبی صوتی صفیلفه شبیه حرفلری صاد اولسنه دیرلر حرفلری بنکم بدر شین زای دز ویری تفشی نظفی ضاد تفخیم ابلر مرجع ینه کسیسم واقعده لسانک الیادن بکس لفظ نادن ابله احمرار الیدون راکند نکن ازیادن حافقنع

قره یکدر وبری تفشی بیدر ظفی ابو حرف نظفی اولندقده صوتی انفنی بجنم قا غلیون راه قلیجه مفخمه

اما میم ساکنك اوچ حالی واردر ❀ میم ساکن میمه
اوغراسه ادغام مثلین مع الغنة اولور ❀ مثالی
علیهم مؤصدة ❀ اطعمهم من جوع کبی میم ساکن بایه
اوغراسه اخفا اولور مثالی ان ربهم بهم ترمیهم
بحجارة کبی ❀ میم ساکن میم ایله یانك غیری حروفه
اوغراسه اظهارا اولور مثالی هم فیهم لکم دینکم کبی

باب ادغام متجانسین

یعنی مخرجلری بر اولوب صفتلری بشقه اولان حرفلر بر برینه
اوغراسه ادغام متجانسین اولور ❀ اما بونك مخرجلری
اوچ مخرجده در ❀ بری طا دال تا مخرجیدر ❀ مثالی
لئن بسطت وقالت طائفة اثقلت دعوا الله ما عبدتم
کبی ❀ وبری ظا ذال ثا مخرجیدر مثالی اذ ظلموا یلهث
ذلك کبی ❀ وبری میم با مخرجیدر مثالی یا بنی ارکب
معنا کبی ❀ تعریفی ما اتخذ مخرجا ❀ واختلفا صفة

باب ادغام متقاربین

یعنی مخرجده ویا صفاتنده یقینلغی اولان حرفلر بر برینه
اوغراسه ادغام متقاربین اولور ❀ اما بونك حرفلری

ایکی مخرجده دیمه بری لام را مخرجیدر مثالی قل رب
بل رفعه الله کبی وبری قاف کاف مخرجیدر مثالی
الم نخلقکم کبی تعریفی ما تقاربا مخرجا او صفة

باب ادغام شمسیه

ادغام شمسیه حرفلری اون دردتدرکه بو بیتک اولکی
حرفلریدر تب ثم دع ذنبا رمی زد سمعه شیم صدر
ضیف طاب ظن له نعم فچن الف لام ذکری اکا لام تعریف
دیرلر بو اون درت حرفدن برینه اوغراسه ادغام
شمسیه اولور اما نونه اوغراسه ادغام شمسیه
مع الغنه اولور باقیسنه اوغرادقده ادغام شمسیه
بلاغنه اولور مثالی والناس والشمس والتین کبی

باب اظهار قمریه

اظهار قمریه حرفلری اون درت حرفدرکه ابغ حجک
وخف عقیمه حرفلریدر فچن لام تعریف بو اون درت
حرفدن برینه اوغراسه اظهار قمریه اولور مثالی
والعصر والفجر والقمر کبی

باب قلقله

چون حرف قلقله بش حرفدر که قطب جد حرفلریدر ❀ چون
بو بش حرفدن بری کلمه نك اورته سنده و یا آخرنده
ساکن اولسه قلقله اولنور یدخلون احد بالحق کبی
القلقلة لغة التحرك والاضطراب وفی الاصطلاح
❀ تقلقل المخرج حتی یسمع له نبرة قویة ❀

باب حکم الراء

چون را مفتوح و یا مضموم اولسه قالین اوقونور مثالی
الرحمن الرحیم ❀ والروح نصر الله کبی ❀ واگر مکسور
اولسه اینجه اوقونور مثالی بالبر کبی ودخی را ساکن
اولوب ما قبلی مفتوح و یا مضموم اولسه قالین اوقونور
مثالی وانحر من شکر بالنذر کبی ❀ واگر را ساکن اولوب
ما قبلی مکسور اولسه اینجه اوقونور مثالی واستغفره
واصطبر کبی ❀ اما بو صورده اخیره ده رانك ما بعدنده
حروف استعلادن بری واقع اولسه اول زمان قالین
اوقونور ❀ حروف استعلا یدی حرفدر که خص ضغط قظ
حرفلریدر مثالی مرصاد و قرطاس و فرقة کبی اما حروف
استعلا مکسور اولسه اول زمان اینجه و قالین اوقونور

ودخی را کلمه نك آخرنده
بو نون بر کسره ایله دابر
بینلرنده حرف استعلا ساکن
اولسه رقیق اولنه بن مصر
وعین القطر کبی
بلاد روم و فقنده جائزدر
تفخیم و ترقیق

اسکیجی زاده

جائزدر قل کل فرق کبی ❀ ودخی را ساکن اولوب ما
قبلینك کسره‌سی عارض اولسه اولزمان قالین اوقونور
مثالی ارجعی لمن ارتضی کبی ❀ ودخی را ساکن اولوب ما قبلی
دخی ساکن اولسه ساکنه اعتبار اولنمز ما قبلنه اعتبار
اولنور اکر ما قبلی مفتوح ویا مضموم اولسه قالین اوقونور
مثالی بالصبر من کل امر فی الصدور کبی ❀ واکر مکسور اولسه
اینجه اوقونور مثالی بصیر قدیر کبی ❀ ودخی را ساکن اولوب ما قبلی
حرف لین اولسه اولزمان دخی اینجه اوقونور مثالی خیر سیر کبی

باب لفظة الله

فصل لفظة اللهك ما قبلی مفتوح ویا مضموم اولسه
قالین اوقونور مثالی هو الله نصر الله کبی ❀ واکر
مکسور اولسه اینجه اوقونور مثالی بالله والله کبی

باب الضمیر

فصل ضمیرك ما قبلی متحرك اولسه مد اولنور مثالی
انه به وله کبی ❀ اما لم ینته وما نفعه مد اولنمز زیرا
ضمیر دکلدر نفس کلمه دندر واکر ما قبلی ساکن اولسه قصر
اولنور ❀ مثالی علیه الیه فیه کبی اما سوره فرقانده فیه مهانا

اما حکم اللام لفظة اللهده ما قبلی یعنی غیر مستعلی مفتوح یا مضموم اولورسه لامی تفخیم واجبدر مثلا [illegible] اولورسه ترقیق جائزدر ما قبلی مکسور اولورسه ترقیق واجبدر [illegible] نادره

معلوم اوله که ضمیرده ما بعدی ساکن اولورسه [illegible]

ضمیرده ما قبلی [illegible] ساکن [illegible] علیه الله کبی [illegible]

[illegible]

باب

باب السكته

سکته قرآن عظیم الشانده درت یرده در بری سوره کهفده عوجا قیما ❀ وبری سوره یس ده ❀ من مرقدنا هذا وبری سوره قیامه ده وقیل من راق ❀ وبری سوره مطففین ده کلا بل ران ❀ تعریفی السکتة قطع الصوت دون النفس ❀ معلوم اوله که هاء سکته لرك وصللرنده بعض قراء عندنده وقفه یسیره لازمدر یعنی حالت وصلده لم یتسنه واقتده وکتابیه وحسابیه ومالیه وسلطانیه وما ادریك ما هیه ده های اثبات ایدن قرا ایچون سکته لازمدر ❀ عاصم جمیع مواضعده وصلده های اثبات ایلدی ❀ بعضیلر کتابیه حسابیه لفظلرینك غیریده اثبات ایتمدیلر ❀ اما وقف حالنده های

❀ سکته لرك اثباتی متفق علیه در ❀

معلوم اوله که حفص قراءتنده ❀ حالت وقفده یدی کلمه نك آخرینه برشیدن بدل اولمیه رق الف لاحق اولمشدر ❀ الفا وزره وقفا ولنور

وصلده ما الف سزا وقونور بري متكلم وحده ضميري
اولان انا درِ وبري لكنّا هو الله درِ وبري الظنونا درِ
وبري الرسولا درِ وبري السبيلا درِ ❀ وبري
سلاسلا درِ حفصدن بردوايتده سلاسلا ده
لامي اسكان ايله وقفدر وبري اولكي قواريرا درِ
معلوم اوله كه روايت حفص اوزره سورهٔ فصلت
ده اولان ءاعجمي نك تسهيل ايله يعني همزهٔ ثانيه يي
همزه بينينله حركه سي جنسي اولان الف بيننده ها
شائبه سي اولميه رق قرائت ايتمكدر ❀ سورهٔ
هودده اولان مجريها يي اماله كبرى ايله قرائت
ايتمكدر صورتده يعني مجريهاده رانك اوكنده
واقع اولان الف اماله ايله اوقنديغي
صورتده رايي اينجه اوقومق
لازمدر

اشبو تجويد سابقلري مثللو سعد افنديك طاش
دستكاهنده طبع اولنمشدر

كتبه مصطفى شكري ايوبي
سنه ١٢٨٤